

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

* กระทรวงศึกษาธิการ *

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน

นาฏศิลป์

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔

กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ

ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑

ลิขสิทธิ์ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

กระทรวงศึกษาธิการ ถนนราชดำเนินนอก เขตดุสิต กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๐๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๒๘๘ ๕๗๓๓ - ๓๕

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา ดำเนินการจัดทำต้นฉบับ

ISBN 978-616-461-492-5

พิมพ์ครั้งที่ ๑

พ.ศ. ๒๕๖๗

จำนวน ๒๐,๐๐๐ เล่ม

จัดพิมพ์โดย องค์การค้ำของ สกสค.

พิมพ์ที่โรงพิมพ์ สกสค. ลาดพร้าว

๒๒๔๙ ถนนลาดพร้าว แขวงสะพานสอง เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร ๑๐๓๑๐

โทรศัพท์ ๐ ๒๕๑๔ ๔๐๓๓ ต่อ ๒๗๖, ๓๑๘

www.suksapan.or.th

ประกาศกระทรวงศึกษาธิการ

เรื่อง อนุญาตให้ใช้หนังสือในสถานศึกษา

ด้วยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้จัดทำหนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์
ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑
กระทรวงศึกษาธิการได้พิจารณาแล้ว อนุญาตให้ใช้หนังสือนี้ในสถานศึกษาได้

ประกาศ ณ วันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ. ๒๕๖๗

ว่าที่ร้อยตรี

(ธนุ วงษ์จินดา)

เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

คำนำ

สารบัญ

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ เป็นหนังสือที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน จัดทำขึ้นสำหรับนักเรียนและครูผู้สอน เพื่อใช้ในการเรียนการสอนรายวิชาพื้นฐานกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ โดยคณะผู้จัดทำซึ่งประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้มีประสบการณ์และผู้เชี่ยวชาญด้านศิลปศึกษา ด้านการจัดการศึกษาตลอดจนศิลปินที่มีส่วนร่วมในการนำเสนอผลงานเพื่อการศึกษาค้นคว้า

หนังสือเรียนรายวิชาพื้นฐาน นาฏศิลป์ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๔ มุ่งเน้นให้นักเรียนเรียนรู้เกี่ยวกับภาษาท่า นาฏยศัพท์ การเคลื่อนไหวประกอบจังหวะ การแสดงนาฏศิลป์ไทย การเล่าเรื่องจากนิทาน พิธีกรรม และความเป็นมาของนาฏศิลป์ไทย และคุณค่าของนาฏศิลป์ไทย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานหวังว่า หนังสือเรียนเล่มนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนศิลปะด้านนาฏศิลป์ ได้เป็นอย่างดีและมีประสิทธิภาพ เป็นไปตามหลักการและบรรลุตตามความมุ่งหมายของหลักสูตร อย่างไรก็ตามหากมีข้อเสนอแนะประการใด สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ยินดีรับข้อเสนอแนะเพื่อนำไปปรับปรุงแก้ไขให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นต่อไป

ขอขอบคุณคณะผู้จัดทำ ผู้มีส่วนร่วมและศิลปินที่นำเสนอผลงานเพื่อใช้ในการศึกษา ค้นคว้า มา ณ โอกาสนี้ด้วย

ว่าที่ร้อยตรี
(ธนุ วงษ์จินดา)
เลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

	หน้า
บทที่ ๑ ทำทางประกอบเพลงและคำศัพท์พื้นฐานการละครไทย	๑
๑. ทำทางประกอบเพลง	๒
๒. การใช้ศัพท์ทางการละครถ่ายทอดเรื่องราว	๑๙
คำถามประจำบทเรียน	๒๓
บทที่ ๒ ภาษาท่าประกอบเพลงปลุกใจและเพลงพระราชนิพนธ์	๒๔
ภาษาท่าประกอบเพลงปลุกใจและเพลงพระราชนิพนธ์	๒๕
๑) ภาษาท่าประกอบเพลงปลุกใจ “เรารู้”	๒๕
๒) ภาษาท่าประกอบเพลงพระราชนิพนธ์ “ใกล้รุ่ง”	๕๖
คำถามประจำบทเรียน	๖๗
บทที่ ๓ นาฏศิลป์และภาษาท่า	๖๘
๑. นาฏยศัพท์	๖๙
๒. ภาษาท่า	๗๗
คำถามประจำบทเรียน	๘๖
บทที่ ๔ สนุกกับจังหวะพื้นเมือง เคลื่อนไหวประกอบจังหวะ	๘๗
การแสดงนาฏศิลป์พื้นเมือง	๘๘
๑) การแสดงพื้นเมืองของภาคกลาง	๘๙
๒) การแสดงพื้นเมืองของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	๙๐
๓) การแสดงพื้นเมืองของภาคใต้	๙๒
๔) การแสดงพื้นเมืองของภาคเหนือ	๙๔
คำถามประจำบทเรียน	๑๒๗
บทที่ ๕ การแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทคู่และหมู่	๑๒๘
การแสดงนาฏศิลป์ประเภทรำ	๑๒๙
๑) การแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทคู่	๑๒๙
๒) การแสดงนาฏศิลป์ไทยประเภทหมู่	๑๓๘
คำถามประจำบทเรียน	๑๔๕

๑. ท่าทางประกอบเพลง

ท่าทางประกอบเพลง หมายถึง การเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แสดงเป็นท่าทางที่สอดคล้องกับจังหวะ ทำนอง และเสียงเพลงดนตรี

ประโยชน์ของการแสดงท่าทางประกอบ

๑) **ด้านร่างกาย** ทำให้ได้ฝึกใช้กล้ามเนื้อส่วนต่าง ๆ และพัฒนาการใช้ประสาทสัมผัสทั้ง ๕ คือ ได้เห็น ได้กลิ่น ได้ยิน ได้สัมผัส และได้ลิ้มรส ส่งผลให้ร่างกายเกิดการรับรู้ตามสภาพต่าง ๆ เสริมสร้างสุขภาพที่แข็งแรง

๒) **ด้านอารมณ์** ทำให้มีจิตใจร่าเริง แจ่มใส มีความสนุกสนาน ลดความตึงเครียด กล้าแสดงออก และมั่นใจในตัวเอง

๓) **ด้านสังคม** ทำให้มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีต่อผู้อื่น มีทักษะในการปรับตัว มีความรับผิดชอบ สามารถเป็นผู้นำในกิจกรรมต่าง ๆ และเป็นผู้ตามที่ดี เกิดการช่วยเหลือกัน และความสามัคคีกันในหมู่คณะ

๔) **ด้านสติปัญญา** ส่งเสริมให้เด็กเกิดความคิดสร้างสรรค์ ในขณะเดียวกันก็ฝึกการใช้สมาธิ การจดจำ และการออกแบบวางแผน ในงานต่าง ๆ ได้

การแสดงท่าทางประกอบเพลง รำอิชฐาน

เพลง รำอิชฐาน เป็นระบำชุดหนึ่งที่แทรกอยู่ในบทละครอิงประวัติศาสตร์ เรื่อง “อานุภาพพ่อขุนรามคำแหง” ประพันธ์โดย ฯพณฯ พลตรีหลวงวิจิตรวาทการ เมื่อปี พ.ศ. ๒๔๙๗ โดยเนื้อร้องแสดงถึงการอิชฐาน เพื่อให้ชาติบ้านเมืองปลอดภัย ให้ทุกคนห่วงใยประเทศชาติ มีความสามัคคี ในปัจจุบันนิยมนำมาเป็นการแสดงชุดเบ็ดเตล็ดสำหรับรำโดยทั่วไป และเป็นเพลงที่เอาไวใช้ฝึกหัดรำ สำหรับผู้ที่เริ่มฝึกหัดการรำ เนื่องจากมีท่ารำที่ง่าย และเนื้อร้องไม่ซับซ้อน

อุปกรณ์ที่ใช้ในการแสดง พานสีทอง ใส่ดอกไม้

บทร้องเพลงรำอธิษฐาน

อธิษฐานเอย สองมือจับพาน ประดับพวงพุทธรูป (ซ้ำ)
ขอกุศลผลบุญ จงมีแต่ผู้ทำคุณ ประโยชน์ไว้ในชาติ
อย่ามีใครคิดร้าย มุ่งทำลายชาติไทย
ขอให้ทุกคนสนใจ ห่วงใยประเทศชาติ
ให้ไทยเรานี้ มีความสามารถ ช่วยตัวช่วยชาติ
ทำให้ไทยเป็นเมืองทอง

อธิษฐานเอย สองมือจับพาน ประดับพวงผกากรอง (ซ้ำ)
ขอไทยรักไทย ร่วมเป็นมิตรมั่นใจ ถือไทยเป็นพี่น้อง
อย่ามีการยุแหยก อย่าทำให้แตกร้างฉาน
ขอให้ช่วยกันสมาน เพื่อไทยทั้งผอง
มุ่งสามัคคี เหมือนพี่เหมือนน้อง
กลมเกลียวเกี่ยวข้อ รักกันทั่วทุกคน

ท่าประกอบเพลงรำอธิษฐาน

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ทำนองเพลงอธิษฐาน		คีรีชะ เอียงตามมือที่จับหงายระดับชายพก มือ มือขวาถือพานระดับแ่งคีรีชะ มือซ้าย จับหงายระดับชายพก จากนั้นมือซ้าย ปล่อยจับพลิกมือแล้วเลื่อนมือขึ้นไปตั้งวง ระดับคีรีชะ และเลื่อนมือขวาถือพาน ระดับชายพก เท้า ย่ำเท้าซ้าย และเท้าขวาไปเรื่อย ๆ ตามจังหวะ
ทำนองเพลงอธิษฐาน		คีรีชะ เอียงซ้าย มือ มือขวาถือพานระดับแ่งคีรีชะ มือซ้าย จับหงายระดับชายพก จากนั้นวางพาน ลงด้านหน้าตนเอง เท้า ถอนเท้าขวาลง นั่งตั้งเข่าซ้าย จากนั้น นั่งลงโดยทับส้นเท้าทั้งสองข้าง
อธิษฐานเอย		คีรีชะ หน้าตรง แล้วมองตามมือ มือ มือทั้งสองพนมมือตรงกลางอก แล้ววาดมือขึ้นนำนิ้วหัวแม่มือจรดหัวคิ้ว แล้ววาดมือลงมาที่อกเหมือนเดิม เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
สองมือจับพาน ประดับพวงพุทธรักษา		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือทั้งสองหยิบพานแล้วเลื่อนมือ ไปที่ระดับศีรษะด้านซ้าย เท้า แยกเข่าซ้ายออกมาด้านข้างเล็กน้อย แล้วดันขาขวาไปด้านหลังเล็กน้อย หนีบขาขึ้น โดยให้น่องขาติดกับต้นขา กดปลายเท้าลง เรียกว่า ทำนั่งกระดกเสี้ยว
ขอกุศลผลบุญ		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือทั้งสองวางพานลง แล้วตั้งวง หางมือ มือขวาอยู่ระดับศีรษะ มือซ้าย อยู่ระดับปาก เรียกว่า ทำขอ เท้า นั่งทับส้นเท้า
จงมีแต่ผู้ทำคุณ		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงไว้มีระดับศีรษะด้านหน้า มือซ้ายแบมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ประโยชน์ไว้ในชาติ	 	ศีรษะ เอียงซ้ายแล้วเอียงขวา มือ มือซ้ายจับคว่ำอแขนข้างลำตัว จากนั้นม้วนมือออกแล้วเลื่อนมือขึ้นเป็น ตั้งวงหางระดับศีรษะ มือขวาตั้งวงหางมือ อแขนข้างลำตัว แล้วพลิกมือเป็นตั้งวง แขนตั้งระดับไหล่ เท้า นั่งตั้งเข่าขวา
อย่ามีใครคิดร้าย		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงด้านหน้าระดับอกแล้ว ส่ายมือไปมาเบา ๆ มือซ้ายแบมือวาง ตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
มุงทำลาย		ศีรษะ เอียงขวา มือ แบนมือทั้งสองรวมมือกันระดับอก แล้วปาดมือออกไปด้านข้าง เรียกว่า ท่าทำลาย เท้า นั่งทับส้นเท้า
ชาติไทย		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาไว้มีระดับศีรษะด้านหน้า มือซ้ายแบนมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า
ขอให้ทุกคนสนใจ		ศีรษะ เอียงขวา แล้วเอียงซ้าย มือ มือซ้ายกำมือขึ้นนิ้ว เตะมือ ๓ ครั้ง จากด้านหน้าไปด้านข้าง มือขวาแบนมือ วางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
หวังใยประเทศชาติ		ศีรษะ เอียงขวา แล้วเอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงระดับอก มือซ้ายจับ เข้าหาลำตัว โดยมือทั้งสองเอียงไปทาง ด้านขวา จากนั้นเลื่อนมือเอียงไปทาง ด้านซ้ายพร้อมกับเปลี่ยนมือซ้ายเป็น ตั้งวงระดับอก มือขวาจับเข้าหาลำตัว เท้า นั่งทับส้นเท้า
		
ให้ไทยเรานี้		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงไว้มีระดับศีรษะด้านหน้า มือซ้ายแบนมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
มีความสามารถ		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือซ้ายตั้งวงระดับศีรษะ มือขวา แบนมือวางตรงหน้าขาซ้าย เท้า นั่งตั่งเข้าซ้าย
ช่วยตัว		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือซ้ายจับเข้าหาตัวระดับอก มือขวา แบนมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า
ช่วยชาติ		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวที่ตั้งวงไว้มีระดับศีรษะด้านหน้า มือซ้ายแบนมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ทำให้ไทยเป็นเมืองทอง		ศีรษะ เอียงซ้าย แล้วเอียงขวา มือ มือทั้งสองจับคว้างอแขนข้างลำตัว แล้วม้วนมือจับออกเป็นตั้งวงหงายระดับศีรษะ เรียกว่า ท่าพรหมสี่หน้า เท้า นั่งทับส้นเท้า
อธิษฐานเอย		ศีรษะ หน้าตรงแล้วมองตามมือ มือ มือทั้งสองพนมมือตรงกลางอก แล้ววาดมือขึ้นนำนิ้วหัวแม่มือจรดหัวคิ้ว แล้ววาดมือลงมาที่อกเหมือนเดิม เท้า นั่งทับส้นเท้า
สองมือจับพาน ประดับพวงผกากรอง		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือทั้งสองหยิบพานแล้วเลื่อนมือไปที่ระดับศีรษะด้านขวา เท้า แยกเข้าขวาออกมาด้านข้างเล็กน้อย แล้วดันขาซ้ายไปด้านหลังเล็กน้อย หนีบขาขึ้น โดยให้น่องขาติดกับต้นขา กดปลายเท้าลง

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ขอไทยรักไทย		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือทั้งสองวางพานลง แล้วตั้งวงหงายมือ มือขวาอยู่ระดับศีรษะ มือซ้ายอยู่ระดับปาก เรียกว่า ท่าขอ เท้า นั่งทับส้นเท้า
ร่วมเป็นมิตรมันใจ		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือทั้งสองตั้งวงระดับอก แล้วแบมือ ไขว้กันระดับอก มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วมืออยู่ที่ฐานไหล่ทั้งสองข้าง เท้า นั่งทับส้นเท้า
ถือไทย		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงไว้มีระดับศีรษะด้านหน้า มือซ้ายแบมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
เป็นพี่น้อง	 	ศีรษะ เอียงขวา แล้วเอียงซ้าย มือ มือซ้ายจับเข้าหาตัวระดับอก แล้วกำมือ ชี้นิ้วไปด้านข้าง มือขวาแบมือวางตรง หน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า
อย่ามีการ		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงด้านหน้าระดับอกแล้ว ส่ายมือไปมาเบา ๆ มือซ้ายแบมือวางตรง หน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ยุแยก		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือขวาจับอแขนข้างลำตัว แล้วดันแขนไปด้านหน้า มือซ้ายแบมือวางตรงหน้าขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า
อย่าทำให้แตก		ศีรษะ เอียงขวา มือ แขนทั้งสองรวมมือกันระดับอก แล้วปาดมือออกไปด้านข้าง เรียกว่าท่าทำลาย เท้า นั่งทับส้นเท้า
ร้าวฉาน		ศีรษะ เอียงซ้าย มือ มือซ้ายกำมือขึ้นไว้ แล้ววัดมือเข้าหาลำตัวด้านหน้า จากนั้นจับเข้าหาลำตัวระดับอก แล้วปล่อยจับไปตั้งวงด้านหน้า เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
ขอให้ช่วยกันสมาน		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือทั้งสองแบมือทำท่าโกยมือขึ้น จากนั้นรวมมือกันที่ระดับอก เท้า นั่งทับส้นเท้า
		
เพื่อไทยทั้งผอง		ศีรษะ เอียงซ้าย หน้ามองตามมือที่ชี้ มือ มือขวากำมือขึ้นไว้ระดับอก แล้วกวาดมือไปด้านข้าง มือซ้ายแบมือวางตรงขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
มุงสามัคคี		ศีรษะ หน้ามองมือ มือ มือทั้งสองจีบเข้าหาลำตัวระดับหน้า โดยไขว้มือขวาทับมือซ้าย เท้า นั่งตั้งวงเข้าขวา
เหมือนพี่เหมือนน้อง		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือซ้ายจีบเข้าหาลำตัวระดับอก แล้วกำมือ ชี้นิ้วไปด้านข้าง มือขวาแบมือวางตรงหน้าขาขวา เท้า นั่งทับส้นเท้า
		

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
กลมเกลียวเกี่ยวข้อง		ศีรษะ เอียงขวา แล้วเอียงซ้าย มือ มือขวาตั้งวงระดับอก มือซ้ายจีบเข้าหาลำตัว โดยมือทั้งสองเอียงไปทางด้านขวา จากนั้นเลื่อนมือเอียงไปทางด้านซ้ายพร้อมกับเปลี่ยนมือซ้ายเป็นตั้งวงระดับอก มือขวาจีบเข้าหาลำตัว เท้า นั่งทับส้นเท้า
รักกันทั่วทุกคน		
		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือทั้งสองตั้งวงแบมือไขว้กันระดับอก มือขวาทับมือซ้าย ปลายนิ้วมืออยู่ที่ฐานไหล่ทั้งสองข้าง เท้า นั่งทับส้นเท้า

เนื้อเพลง - ทำนอง	ท่ารำ	อธิบายท่ารำ
อธิษฐานเอย		ศีรษะ หน้าตรง แล้วมองตามมือ มือ มือทั้งสองพนมมือตรงกลางอก แล้ววาดมือขึ้นนำนิ้วหัวแม่มือจรดหัวคิ้ว แล้ววาดมือลงมาที่อกเหมือนเดิม เท้า นั่งทับส้นเท้า
สองมือจับพาน ประดับพวงพุทธรักษา		ศีรษะ เอียงขวา มือ มือทั้งสองหยิบพานแล้วเลื่อนมือไปที่ระดับศีรษะด้านข้างลำตัว เท้า แยกเข่าซ้ายออกมาด้านข้างเล็กน้อย แล้วดันขาขวาไปด้านหลังเล็กน้อย หนีบขาขึ้น โดยให้น่องขาติดกับต้นขา กดปลายเท้าลง

ความรู้เพิ่มเติม ระดับชายพก หมายถึง ระดับหัวเข็มขัด

ตัวอย่างการแสดงเพลงรำอธิษฐาน

นักเรียนสามารถชมการแสดงได้ที่

๒. การใช้ศัพท์ทางการละครถ่ายทอดเรื่องราว

ศัพท์ทางการละคร เป็นศัพท์ที่ใช้เรียกท่าทาง นาฏยศัพท์ และภาษาท่า ที่ใช้ในการแสดงละคร หรือการแสดงนาฏศิลป์ไทย สามารถถ่ายทอดเรื่องราวแทนคำพูด โดยแสดงผ่านการเคลื่อนไหวส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย แสดงสีหน้า ท่าทางอารมณ์ ความรู้สึก หรือเป็นท่าทางที่เกี่ยวกับธรรมชาติ สัตว์ และสิ่งของ แล้วนำมาดัดแปลงให้สอดคล้องกับการแสดงละคร เพื่อสื่อความหมายให้ผู้ชมเข้าใจเรื่องราว

ทำตัวเรา

ทำรัก

ทำท่าน หรือ ทำเธอ

เมื่อนำทำรามารวมกันก็จะกลายเป็นประโยคว่า “ฉันรักเธอ”

ตัวอย่างศัพท์ทางการละครที่ปรากฏอยู่ใน เพลงรำอธิษฐาน

ทำรำ “ทำขอ” นำมาใช้สื่อความหมายในบทร้อง “ขอกุศลผลบุญ”

ทำรำ “ทำปฏิเสธ” นำมาใช้สื่อความหมายในบทร้อง “อย่ามีใคร
คิดร้าย”

ท่ารำ “ท่าทำลาย” นำมาใช้สื่อความหมายในบทร้อง “มุงทำลาย
ชาติไทย”

ท่ารำ “ท่าภมรเกล้า” นำมาใช้สื่อความหมายในบทร้อง “กลมเกลียว
เกี่ยวข้อง”

กิจกรรมการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning)

สมรรถนะสำคัญของผู้เรียน

- ✓ การสื่อสาร
- ✓ การคิด
- ✓ การแก้ปัญหา
- ✓ การใช้ทักษะชีวิต
- ✓ การใช้เทคโนโลยี

นักเรียนสืบค้นข้อมูลเกี่ยวกับทำนานาฏยศัพท์ และภาษาท่าที่นักเรียน
สนใจ โดยค้นหาว่ามีท่าอะไรบ้าง และมีลักษณะอย่างไร มาอย่างน้อย ๓ ท่า
แล้วฝึกปฏิบัติตาม จากนั้นนำเสนอหน้าชั้นเรียนแล้วร่วมกันอภิปรายแสดง
ความคิดเห็นแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน

คำถามประจำบทเรียน

๑. การแสดงท่าทางประกอบเพลงมีประโยชน์ต่อผู้แสดงอย่างไร
๒. ศัพท์ทางการละครมีความสำคัญต่อการแสดงละคร หรือการแสดง
นาฏศิลป์ไทยหรือไม่ เพราะอะไร
๓. ภาษาท่าที่ใช้ในการแสดงละครไทย มีเอกลักษณ์อย่างไรบ้าง